

DECIZIE

15 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Sveatoslav Moldovan, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către reprezentantul Societății pe acțiuni „Lumina”, avocatul Nicolae Leșan,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe acțiuni „Lumina” împotriva Băncii comerciale „Moldindconbank” Societate pe acțiuni, Valeriu Cășlari, notarul Carolina Hanganu, executorul judecătoresc Lucia Ischimji, intervenienți accesorii Agenția Proprietății Publice, Nadejda Crudu cu privire la constatarea violării dreptului de proprietate și repararea prejudiciului,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de către Societatea pe acțiuni „Lumina”,

c o n s t a t ă:

La 05 septembrie 2014, SA „Lumina” a depus cerere de chemare în judecată împotriva BC „Moldindconbank” SA, Valeriu Cășlari, notarul Carolina Hanganu, executorul judecătoresc Lucia Ischimji, intervenienți accesorii Agenția Proprietății Publice, Nadejda Crudu cu privire la constatarea violării dreptului de proprietate și repararea prejudiciului.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat, că a fost fondată la data de 30 iunie 1995 în rezultatul reorganizării Librăriei centrale de arendă cu cartea din raionul Fălești în societate pe acțiuni cu drept de succesori cu cota proprietății private 100%, în capitalul social fiind incluse 21 bunuri imobile. Începând cu anul 1992 până în iunie 1995, funcția de director al ÎS „Librăria Centrală de arendă Fălești”, aflată la acel moment în subordinea Ministerului Economiei și Comerțului ca fondator, a fost deținută de Valeriu Chișlari. Din iunie 1995, în urma reorganizării ÎS „Librăria centrală de arendă Fălești” în SA „Lumina”, directorul Valeriu Chișlari a fost desemnat în calitate de administrator al societății pe acțiuni nou create.

Menționează că, începând cu a. 2010, odată cu investirea în funcție a noului administrator, constatând că de la fosta administrație nu a rămas absolut nici un act privind patrimoniul societății și întru respectarea cerințelor Regulamentului nr. 113 din data de 27 aprilie 2007 „Despre evidența contabilă”, a fost efectuat un raport asupra situației bunurilor incluse în capitalul social în baza adeverinței de privatizare nr. 34/03 din 16 februarie 2001.

Ulterior, s-a dispus înregistrarea cadastrală a bunurilor imobile incluse în capitalul social al SA „Lumina”, constatându-se că mijloacele fixe incluse în capitalul social al

SA „Lumina”, conform datelor furnizate de Oficiul Cadastral Teritorial Fălești, sunt înregistrate după alți titulari de drepturi. S-a stabilit, că patrimonial întreprinderii a fost gajat în favoarea BC „Moldinconbank” SA în baza unui credit acordat de bancă ÎS „Librăria centrală de arendă Fălești”, reorganizată la data de 30 mai 1995 în SA „Lumina”. Astfel, s-a constatat că pe parcursul anilor 1994-1995, Valeriu Chișlari a încheiat trei contracte cu sucursala BC „Moldinconbank” SA din mun. Bălți în sumă de 40 000 lei, 15 000 lei și 45 000 lei, punând în gaj literatură artistică, iar la data de 30 noiembrie 1995, fără acordul Ministerului Privatizării, Adunării Generale a Acționarilor, SA „Lumina”, pentru rambursarea creditului, fostul administrator a schimbat contractele de gaj precedente și, cu acordul sucursalei BC „Moldinconbank” SA din mun. Bălți și cu ajutorul notarului Carolina Hanganu, a gajat 9 bunuri imobile - magazine de cărți „Luminița” din localitățile raionului Fălești în sumă de 126 742 lei. În baza Hotărârii Arbitrajului Republicii Moldova din 16 mai 1996, SA „Lumina” a fost impusă să plătească sucursalei băncii BC „Moldinconbank” SA din mun. Bălți suma de 139 046 lei.

Afirmă că, în cadrul executării hotărârii arbitrale sus menționate, de către executorul judecătoresc Lucia Ischimji au fost înstrăinate imobile și automobile în sumă totală de 208 683 lei, inclusiv 11 clădiri ce constituiau magazine de cărți și 2 autovehicule în sumă totală de 139 519 lei firmei „Melan”, 4 clădiri ce constituiau magazine de cărți în sumă de 67 899 lei persoanelor fizice.

Invocă că, pentru faptele menționate supra, prin sentința Judecătoriei raionului Fălești din 30 iunie 1997, fostul administrator al SA „Lumina” a fost recunoscut vinovat în temeiul art. 184 alin. (1) CP al RM (în redacția a. 1961).

Subliniază că, rămasă fără patrimoniu și fără administrator, SA „Lumina” a figurat în registrele Camerei Înregistrării de Stat ca persoană juridică pasivă până la data de 24 iunie 2009, când a fost emisă decizia privind excluderea persoanei juridice din categoria celor pasive. Considerând că a fost deposedată ilegal de bunurile incluse în capitalul social, societatea a inițiat mai multe acțiuni privind revendicarea bunurilor aflate în proprietatea altor titulari de drepturi.

Declară că, în a. 2013, actualul administrator al SA „Lumina” a dispus efectuarea unui act de audit privind constatarea legalității contractării creditelor de către Valeriu Chișlari de la BC „Moldinconbank” SA, gajării averii SA „Lumina” și schimbării obiectului gajului de către fostul administrator al societății, realizat de firma de audit și consultații „Confidențial-Audit” unde a fost stabilit faptul că, fostul administrator al SA „Lumina”, Valeriu Chișlari, a încheiat, contrar prevederilor statutului societății și ale Legii nr. 847 din 03 ianuarie 1992 privind societățile pe acțiuni, contractele de creditare cu sucursala băncii BC „Moldinconbank” SA din mun. Bălți în perioada anilor 1994-1995, pe sumele de 40 000 lei, 15000 lei și 45 000 lei, deoarece creditele contractate în persoana administratorului fostei ÎS „Librăria centrală de arendă Fălești”, precursore a SA „Lumina”, Valeriu Chișlari, au fost efectuate în lipsa acordului fondatorului și Departamentului Privatizării, contrar prevederilor legale care reglementează statutul întreprinderii de stat și împuternicirile administratorului întreprinderii de stat.

Invocă că, contractele de gaj asupra bunurilor imobile ale societății au fost în mod ilegal autentificate de notarul public Hanganu Carolina. Astfel, în sentința sus menționată se constată că aceasta și-a recunoscut vina, declarând că a confirmat

contractele de gaj dintre SA „Lumina” și BC „Moldinconbank” SA, fără să consulte statutul societății și fără acordul Ministerului Privatizării.

Mai invocă că, BC „Moldinconbank” SA prin acordul dat la schimbarea obiectului gajului în bunuri imobile, nu a verificat împuternicirile administratorului Valeriu Chișlari pentru realizarea unei astfel de tranzacții.

Susține că, executorul judecătoresc Lucia Ischimji, prin înstrăinarea bunurilor fără acordul expres al SA „Lumina”, care nu erau gajate dar care erau incluse în capitalul statutar al societății, a încălcat prevederile legislației în vigoare la momentul realizării acțiunilor date, deoarece clădirile urmau a fi executate în ultimul rând, atunci când nu existau mijloace de stingere a obligației or, date fiind circumstanțele pricinii, societatea dispunea de suficiente bunuri pentru stingerea obligației.

Afirmă că, responsabili pentru consecințele nefaste care s-au răsfrânt asupra SA „Lumina” în legătură cu deposedarea ilegală de dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile incluse în capitalul social la momentul fondării societății sub pretextul executării Hotărârii Arbitrajului RM din 16 mai 1996 se datorează fostului administrator al SA „Lumina”, Valeriu Chișlari, BC „Moldinconbank” SA, notarului Carolina Hanganu și executorului judecătoresc Lucia Ischimji, cauzând SA „Lumina” un prejudiciu substanțial.

La data de 20 martie 2015, reclamanta și-a concretizat cerințele, solicitând constatarea violării dreptului de proprietate a SA „Lumina” prin acțiunile ilegale ale părților și dispunerea încasării solidare a sumei de 6079335,72 lei, care constă din devizurile de cheltuieli întocmite de SRL „Prof Service” și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 21 iunie 2016, acțiunea a fost respinsă ca fiind tardivă și a fost încasat din contul SA „Lumina” în beneficiul statului suma de 50 000 lei cu titlu de taxa de stat (f.d.97-103, Vol.II).

La data de 04 iulie 2016, reprezentantul SA „Lumina”, avocatul Nicolae Leșan a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 21 iunie 2016, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2016 nu s-a dat curs cererii de apel depusă de către SA „Lumina”, fiind acordat apelantei termen până la data de 08 noiembrie 2016, ora 10:00 pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 37 500 lei și a cererii de apel motivate, concomitent, comunicându-i despre posibilitatea restituirii apelului în cazul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016, a fost restituită cererea de apel depusă de către SA „Lumina” cu toate înscrisurile anexate la aceasta, pe motivul că apelanta nu s-a conformat indicațiilor obligatorii stabilite prin încheierea din 10 octombrie 2016, și anume nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat și cererea de apel motivată.

La data de 28 noiembrie 2016, reprezentantul SA „Lumina”, avocatului Nicolae Leșan a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii recurate, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului avocatul Nicolae Leșan în interesele SA „Lumina” a invocat că, încheierea instanței de apel este ilegală și a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, deoarece la ședința de judecată care a avut loc la data de 08 noiembrie 2016, s-a prezentat și a depus și cererea de apel motivată, o copie fiind înmănată reprezentantului BC „Moldindconbank” SA, iar în privința achitării taxei de stat a solicitat instanței de apel scutirea de la plata taxei de stat, dar instanța de apel nu s-a expus asupra acestui demers.

Susține că, ședința de judecată din data de 08 noiembrie 2016 a fost amânată pentru data de 13 ianuarie 2017, ora 11:00, fapt pentru care a semnat recipisa de informare pentru următoarea ședință, însă cu toate acestea la data de 23 noiembrie 2016, a recepționat încheierea instanței de apel de restituire a cererii de apel pe motivul neconformării cerințelor stabilite de către instanța de apel prin încheierea din 10 octombrie 2016.

În conformitate cu art.425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că, recursul declarat la data de 28 noiembrie 2016 a fost depus în termen, or, din materialele dosarului rezultă că, la data de 09 noiembrie 2016, instanța de apel a expediat în adresa recurenteii copia încheierii contestate, iar din materialele cauzei nu poate fi determinat cu certitudine momentul recepționării de către recurentă a încheierii contestate (f. d. 137).

La data de 05 decembrie 2016, în adresa intimațiilor BC „Moldindconbank” SA, Valeriu Cășlari, notarul Carolina Hanganu, executorul judecătoresc Lucia Ischimji, Agenția Proprietății Publice, Nadejda Crudu a fost expediată spre cunoștință copia recursului declarat de către SA „Lumina” cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referință în termenul stabilit.

La data de 27 decembrie 2016, reprezentantul SA „Lumina”, avocatul Nicolae Leșan a depus o cerere, prin care a solicitat amânarea examinării recursului, deoarece la data de 27 decembrie 2016, a înregistrat în cancelaria instanței de apel obiecții asupra procesului-verbal al ședinței de judecată din 08 noiembrie 2016.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 decembrie 2016 a fost ridicată cauza de la examinare în ordine de recurs și remisă la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea obiecțiilor la procesul-verbal al ședinței de judecată din 08 noiembrie 2016.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2017 au fost respinse ca neîntemeiate obiecțiile SA „Lumina” asupra procesului-verbal al ședinței de judecată din 08 noiembrie 2016.

La data de 14 martie 2017, reprezentantul SA „Lumina”, avocatul Nicolae Leșan a depus cerere de recurs suplimentară, solicitând casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016 și remiterea pricinii spre rejudecare.

Susține că, Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 02 februarie 2017 a respins ca neîntemeiate observațiile depuse de SA „Lumina” asupra procesului verbal al ședinței de judecată din 08 noiembrie 2016, precizând că procesul-verbal al ședinței de judecată din 08 noiembrie 2016 reflectă corect ora începerii ședinței de judecată și faptul neprezentării părților în ședința de judecată.

Menționează că, la data de 08 noiembrie 2016, reprezentantul SA „Lumina”, avocatul Nicolae Leșan și reprezentantul BC „Moldinconbank” SA au fost prezenți în ședința de judecată, aproximativ la ora 10:05 – 10:10, la etapa cereri și demersuri, apelantul a prezentat apelul motivat iar ședința de judecată s-a amânat pentru data de 13 ianuarie 2017, ora 11:00, respectiv părțile au părăsit sala de ședința aproximativ la ora 10:10, însă instanța de apel s-a condus de înregistrările audio de la ora 10:55, când părțile plecase deja.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii recurate, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Potrivit art. 369 alin. (1) lit. a) CPC, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) CPC.

Conform art. 368 alin. (1) CPC, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. 364 alin.(1) CPC, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Analizând prevederile normelor de drept citate în raport cu materialele cauzei, instanța de recurs constată că instanța de apel s-a conformat întru totul cerințelor legale și i-a acordat apelantului termen pentru înlăturarea neajunsurilor vizate.

Potrivit materialelor dosarului, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2016 nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către SA „Lumina”, acordând apelantei termen până la data de 08 noiembrie 2016 pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat și a apelului motivat.

Colegiul reține că copia încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2016 a fost recepționată de către apelanta SA „Lumina” la data de 18 octombrie 2016, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d.128, Vol.II), însă, în termenul acordat, adică până la 08 noiembrie 2016, recurentul nu a îndeplinit indicațiile instanței de apel și nu a prezentat dovada de achitare a taxei de stat și apelul motivat.

Urmare, prin încheierea din 08 noiembrie 2016, Curtea de Apel Chișinău legal și întemeiat a restituit apelul declarat de către SA „Lumina” cu toate înscrisurile anexate la acesta pe motivul neîndeplinirii indicațiilor instanței de apel stabilite prin încheierea din 10 octombrie 2016.

În această ordine de idei Colegiul relevă că termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte, în

conformitate cu art.110 CPC, iar dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător), în conformitate cu art.113 alin.(1) CPC.

Nu pot fi reținute argumentele avocatului Nicolae Leșan expuse în cererea de recurs, deoarece, materialele cauzei cât și înregistrarea audio anexată demonstrează contrariul.

În acest context, instanța de recurs conchide că atât recurentul cât și avocatul acestuia s-au folosit cu rea-credință de drepturile procedurale, or, SA „Lumina” recepționând încheierea instanței de apel din 10 octombrie 2016 de a nu da curs cererii de apel, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, de a proteja drepturile sale de acces la instanță prin depunerea apelului, prezentarea dovezii achitării taxei de stat și a apelului motivat.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, stabilind în jurisprudența degajată că în situația în care legislația procesuală permite declararea apelului împotriva hotărârii instanței de fond, instanța superioară poate restricționa dreptul la apel doar dacă constată că apelul respectiv nu corespunde cerințelor legale aplicabile (speța Tudor-Comerț c. Moldovei, hotărârea din 04 noiembrie 2008, definitivă din 04 februarie 2009).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea recurată este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către reprezentantul Societății pe acțiuni „Lumina”, avocatul Nicolae Leșan.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe acțiuni „Lumina” împotriva Băncii comercial „Moldindconbank” Societate pe acțiuni, Valeriu Cășlari, notarul Carolina Hanganu, executorul judecătoresc Lucia Ischimji, intervenienți accesorii Agenția Proprietății Publice, Nadejda Crudu cu privire la constatarea violării dreptului de proprietate și repararea prejudiciului.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Mariana Pitic